

**Κατευθυντήριες γραμμές MENTΩΡ
Πώς να εφαρμόσετε το μοντέλο
καθοδήγησης στο σχολείο – συμβουλές για
τα σχολεία**

Σχολικό έτος 2016/2017

**MENTΩΡ - Καθοδήγηση μεταξύ καθηγητών Γυμνασίων και
Λυκείων**

Αριθμός σύμβασης και συμφωνίας - 2014-1-PL01-KA200-003335

Erasmus+

This project has been funded with the support from the European Union. This publication reflects the views only of the author, and the Commission or Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – National Agency of Erasmus+ in Poland cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained herein.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	3
ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ	4
Συμβουλές για τους Διευθυντές των σχολείων	4
Συμβουλές για τους Καθοδηγητές	14
Συμβουλές για τους Καθοδηγούμενους	25
Μαρτυρίες	35
Περιπτώσιολογικές μελέτες	37

Εισαγωγή

Οι Κατευθυντήριες γραμμές MENTOR: «Πώς να εφαρμόσετε το μοντέλο καθοδήγησης στο σχολείο – συμβουλές για τα σχολεία» είναι το προϊόν του Προγράμματος «MENTOR – Καθοδήγηση μεταξύ καθηγητών Γυμνασίων και Λυκείων», το οποίο εφαρμόστηκε μέσα στο πλαίσιο της Στρατηγικής Σύμπραξης Erasmus+ για τη Σχολική Εκπαίδευση και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο γενικός σκοπός του προγράμματος ήταν η προώθηση και υποστήριξη της εφαρμογής του μοντέλου καθοδήγησης μεταξύ καθηγητών, και κατά συνέπεια η συμβολή στην επαγγελματική εξέλιξη των καθηγητών. Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε με τη συνεργασία έξι εκπαιδευτικών ιδρυμάτων από διαφορετικές Ευρωπαϊκές χώρες: Πολωνία, Ελλάδα, Ισπανία, Ρουμανία, Πορτογαλία και Τουρκία, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των καθηγητών.

Μετά την ανάλυση αναγκών των καθηγητών και την διαδικτυακή έρευνα για την καθοδήγηση, ενώνοντας τις εμπειρίες των εταίρων, συγγράψαμε το Εγχειρίδιο “ Η μέθοδος (μοντέλο) καθοδήγησης μεταξύ καθηγητών Γυμνασίων και Λυκείων». Το μοντέλο καθοδήγησης δοκιμάστηκε πιλοτικά σε 34 σχολεία από 40 καθηγητές – καθοδηγητές και 50 καθηγητές – καθοδηγούμενους στις χώρες των εταίρων κατά το σχολικό έτος 2016 – 2017. Οι Κατευθυντήριες Γραμμές (το παρόν έντυπο) είναι το αποτέλεσμα – απόσταγμα των αναφορών αξιολόγησης της προόδου της δοκιμαστικής περιόδου μετά το πέρας του σχολικού έτους, λαμβάνοντας υπόψη την εκτίμηση των συμμετεχόντων καθηγητών για την εμπειρία καθοδήγησης.

Οι Συμβουλές για τα Σχολεία παρουσιάζουν πρακτικές οδηγίες για την διοίκηση του σχολείου και τους καθηγητές - αρχάριους και έμπειρους – για την οργάνωση μιας επιτυχημένης μεντορικής συνεργασίας. Αυτό το έντυπο είναι συμπληρωματικό του Εγχειριδίου και της Εργαλειοθήκης. Αποφασίσαμε να χωρίσουμε τις κατευθυντήριες γραμμές ανά χώρα, λαμβάνοντας υπόψη τις εμπειρίες που διαφοροποιούνται ως ένα βαθμό από χώρα σε χώρα. Παρόλα αυτά, πιστεύουμε ότι οι διασυννοριακές πρακτικές μπορούν να χρησιμεύσουν στον οποιοδήποτε, καθώς φαίνεται ότι κάθε μεντορική σχέση είναι μοναδική και μπορεί να προκύψει από διάφορα παραδείγματα. Οι Κατευθυντήριες Γραμμές επίσης συμπεριλαμβάνουν διάφορες μαρτυρίες καθηγητών που συμμετείχαν στην πιλοτική εφαρμογή του μοντέλου καθοδήγησης.

Τα προϊόντα του προγράμματος ΜΕΝΤΩΡ είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του προγράμματος: <http://edu-mentoring.eu>. Ελπίζουμε ο αναγνώστης να τα βρει χρήσιμα για την ανάπτυξη καρποφόρων σχέσεων καθοδήγησης.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ για την διοίκηση των σχολείων και τους Διευθυντές

Αυτή η πρώτη ομάδα συμβουλών είναι αφιερωμένη στα διοικητικά σώματα των σχολείων. Αποφασίστηκε η συλλογή τους σε δυο θεματικές ενότητες:

- 1) Η οργάνωση της καθοδήγησης στο σχολείο
- 2) Η αξιολόγηση της καθοδήγησης στο σχολείο

Στις επόμενες σελίδες οι συμβουλές χωρίζονται ανάλογα με τη σχετικότητά τους στις χώρες – εταίρους.

ΠΟΛΩΝΙΑ

Πώς να οργανώσετε την καθοδήγηση στο σχολείο

- Η καθοδήγηση πρέπει να αντιμετωπίζεται ως βοηθητική δραστηριότητα στην απαιτούμενη αρχική εκπαίδευση των καθηγητών (με αναφορά στην προβλεπόμενη νομοθεσία κάθε χώρας), και όχι ως μια ανταγωνιστική δραστηριότητα ή διπλή εργασία. Οι επίσημες διαδικασίες εκπαίδευσης μπορούν να εμπλουτιστούν με την καθοδήγηση η οποία μπορεί να καλύψει τυχόν κενά. Η καθοδήγηση μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερη κατανόηση του επαγγέλματος του καθηγητή, της ιδιαιτερότητας του σχολείου, των σχέσεων μεταξύ καθηγητών και του εργασιακού περιβάλλοντος.
- Η καθοδήγηση είναι μια μεγάλη ευκαιρία συμπερίληψης στη σχολική ζωή για ένα καθηγητή που ολοκλήρωσε την υποχρεωτική εισαγωγική εκπαίδευση, αλλά ακόμη δεν αισθάνεται άνετα για να διδάξει στο σχολείο σας. Σκεφτείτε καθηγητές επαγγελματικών/τεχνολογικών ειδικοτήτων, καθηγητές που ήρθαν από διαφορετικού τύπου σχολεία, καθηγητές που δίδαξαν σε διαφορετικό κοινωνικό περιβάλλον.
- Αν γνωρίζετε ότι πρόκειται να προσληφθούν νέοι καθηγητές την επόμενη σχολική χρονιά, ξεκινήστε την αναζήτηση και εκπαίδευση καθοδηγητών γι'αυτούς ένα εξάμηνο πριν.
- Στις κοινές συναντήσεις, ενημερώστε τους καθηγητές σας για τα σχέδιά σας να εφαρμόσετε την καθοδήγηση μεταξύ καθηγητών. Ενθαρρύνετε τους καθηγητές να διαβ'ασο'ν το Εγχειρίδιο για Καθοδηγητές. Δείξτε τους τα οφέλη της καθοδήγησης για τους καθοδηγούμενους, το σχολείο και τους καθοδηγητές. Καλέστε τους να γίνουν καθοδηγητές.
- Αν κανένας δεν προμυθοποιηθεί από μόνος του, σκεφτείτε ένα μέλος του διδακτικού προσωπικού που θα μπορούσε να αναλάβει τον ρόλο του Μέντορα, λαμβάνοντας υπόψη τις προσωπικές του ικανότητες. Προτείνετε τον ρόλο. Μιλήστε του και προσπαθήστε να τον πείσετε, χωρίς να ξεχνάτε ότι αυτός ο ρόλος μπορεί να αναληφθεί μόνο εθελοντικά.

- Οι άνθρωποι της διοίκησης του σχολείου θα μπορούσαν να γίνουν μέντορες, ωστόσο είναι σημαντικό να απαλλαχθούν από τη σχέση ανώτερου – κατώτερου, πράγμα που δεν είναι πάντα εύκολο.
- Προτείνετε την καθοδήγηση σε κάθε καθηγητή που ξεκινά να εργάζεται στο σχολείο σας, αλλά δώστε τους το χρόνο να το σκεφτούν και να επιστρέψουν σε σας με την απόφασή τους. Πείτε τους ποιος από τους συναδέλφους τους θα μπορούσε να γίνει ο μέντοράς τους. Αυτό μπορεί να τους ενθαρρύνει.
- Θα ήταν καλύτερο να ξεκινήσει η μεντορική συνεργασία τις πρώτες εβδομάδες εργασίας του καθοδηγούμενου, γιατί τα περισσότερα προβλήματα εμφανίζονται στην αρχή.
- Προσπαθήστε να διαμορφώσετε το ωρολόγιο πρόγραμμα έτσι ώστε να μπορούν ο καθοδηγητής και ο καθοδηγούμενος να τελειώνουν τα μαθήματα την ίδια ώρα τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα, για να μπορούν να συζητούν.

Πώς να αξιολογήσετε την καθοδήγηση στο σχολείο

- Σκεφτείτε τι επιπρόσθετη υποστήριξη θα μπορούσατε να παρέχετε στον καθοδηγητή.
- Πριν τον ορισμό των ζευγαριών πρέπει να γίνεται προσεκτική ανάλυση των αναγκών και προσδοκιών του καθοδηγούμενου και μια εκτίμηση ποιος καθηγητής από τους υποψήφιους για μέντορες θα μπορούσε να ανταποκριθεί σε αυτές. Να ληφθεί υπόψη ότι ένας αρχάριος καθηγητής θα έχει διαφορετικές ανάγκες από κάποιον που έχει ήδη εργαστεί ως καθηγητής.
- Να επιβλέπετε την εφαρμογή της καθοδήγησης μεταξύ των καθοδηγητών διακριτικά, αλλά να μην απαιτείτε να σας δίνουν αναφορά των ενεργειών τους. Να συμβάλετε στη δημιουργία μιας υποστηρικτικής και όχι ελεγκτικής ατμόσφαιρας.
- Να μην εμπλακείτε στην μεταξύ τους σχέση, εκτός κι αν σας ζητηθεί.
- Να θυμάστε ότι τα αποτελέσματα της καθοδήγησης μερικές φορές γίνονται ορατά μετά από πολύ καιρό, π.χ. τα επόμενα χρόνια.
- Οι Διευθυντές των σχολείων στα οποία εφαρμόστηκε πιλοτικά η καθοδήγηση κατά τη διάρκεια του Προγράμματος ΜΕΝΤΩΡ, αναφέρουν

ότι: οι καθηγητές προσαρμόστηκαν και συνεργάστηκαν αρμονικά, οι νέοι καθηγητές εγκλιματίστηκαν στο σχολικό περιβάλλον, οι καθοδηγητές βελτίωσαν τις φεξιότητές τους, οι ζρχάριοι καθηγητές απέκτησαν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση στη δουλειά τους, ενισχύθηκαν τα κίνητρα των καθηγητών και εφαρμόστηκαν νέες ιδέες και δράσεις μέσα σε ένα χρόνο μόνο μεντορικής συνεργασίας. Προετοιμαστήτε για τέτοια αποτελέσματα!

- Μην πιέζετε τους καθηγητές να συνεχίσουν τη συνεργασία για πάνω από ένα χρόνο, αν θεωρούν ότι δεν το χρειάζονται. Αφήστε τους μέντορες να κάνουν ένα διάλειμμα και τους καθοδηγούμενους να εργαστούν ανεξάρτητα. Αυτή είναι η φυσική εξέλιξη.

ΕΛΛΑΔΑ

Οργάνωση

Είναι πολύ σημαντική για τα εμπλεκόμενα σχολεία, η υποστήριξη της καθοδήγησης με πολλούς τρόπους. Οι Διευθυντές των σχολείων πρέπει να ενθαρρύνουν τους νέους εκπαιδευτικούς να αποδεχτούν τη συνεργασία με τους καθοδηγητές και να επιλέξουν τον κατάλληλο καθηγητή για τον μέντορα.

Ο Διευθυντής του Σχολείου πρέπει να:

1. Ξεκαθαρίσει ότι οι καθηγητές που εμπλέκονται με την καθοδήγηση θα απαλλαγούν από λοιπές εξωδιδασκτικές υποχρεώσεις (εφόσον το επιθυμούν).
2. Να διαμορφώσει ένα «Γραφείο Καθοδήγησης». Αυτό το γραφείο θα στελεχωθεί από ένα έμπειρο καθοδηγητή και τον Διευθυντή του σχολείου και θα είναι διαθέσιμο κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς (από την έναρξη μέχρι τη λήξη). Οφέλη:
 - α. Το σχολείο θα εστιάσει στην καθοδήγηση
 - β. Εύκολη και καλή οργάνωση της όλης διαδικασίας εφαρμογής της καθοδήγησης
 - γ. Οι νέοι εκπαιδευτικοί θα ενημερωθούν για την υπηρεσία καθοδήγησης του σχολείου.
 - δ. Το Γραφείο θα διαχειρίζεται όλα τα υλικά της καθοδήγησης (έγγραφα, αφίσες, κλπ.).
3. Επιπλέον, ο Διευθυντής του σχολείου, πρέπει πάντα να έχει τα μάτια του ανοιχτά, να παρατηρεί και να εντοπίζει τυχόν δυσλειτουργίες στη συνεργασία μεταξύ των καθηγητών και σε τέτοια περίπτωση να προτείνει στους καθηγητές να γίνουν καθοδηγούμενοι.

Αξιολόγηση

Θα ήταν πολύ καλό στο τέλος της σχολικής χρονιάς, ο Διευθυντής του σχολείου να διοργανώσει μια επίσημη εκδήλωση με τη συμμετοχή των ζευγαριών

TIPS for the school management and schools' headmasters

καθοδηγητών – καθοδηγούμενων, όπου θα είχαν την ευκαιρία να μιλήσουν για την εμπειρία καθοδήγησης καθόλη τη χρονιά. Θα μπορούσαν να μιλήσουν με τους συναδέλφους τους για τα προβλήματα που αντιμετώπισαν όταν πρωτοήρθαν στο σχολείο, για τη συνεργασία τους με τους καθοδηγητές τους και με ποιους τρόπους επέλεξαν να επιλύσουν τα προβλήματα από κοινού ως ζευγάρια. Θα μπορούσε να προωθήσει την καθοδήγηση και την αμοιβαία βοήθεια μεταξύ καθηγητών και να ενισχύσει τους δεσμούς ανάμεσά τους.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Πώς να οργανώσετε την Καθοδήγηση στο σχολείο

- Ούτε ο καθοδηγητής ούτε ο καθοδηγούμενος δεν πρέπει να αισθάνονται εξαναγκασμένοι να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα. Η καθοδήγηση είναι προαιρετική και είναι σημαντική η συμμετοχή μόνο πρόθυμων εκπαιδευτικών.
- Παρουσιάστε την πρόταση καθοδήγησης στους καθηγητές σας με καθαρότητα και ειλικρίνεια. Εξηγήστε τους στόχους, τα αναμενόμενα οφέλη, την προσπάθεια που απαιτείται και τισ διεσκολύνσεις που θα τους παρέχετε (μείωση διδακτικών ωρών, οικονομικά κίνητρα, κλπ.).
- Αν πιστεύετε πραγματικά ότι η καθοδήγηση μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα της διδασκαλίας και της μάθησης στο σχολείο σας, πρέπει να επενδύσετε σε αυτή. Διευκολύνετε και ενθαρρύνετε τους καθηγητές σας να συμμετάσχουν σε τέτοιου είδους προγράμματα. Για παράδειγμα, μπορείτε να τους απαλλάξετε από μερικές ώρες διδασκαλίας προκειμένου να βρουν χρόνο να ασχοληθούν με την καθοδήγηση.
- Για να γίνει κάποιος καλός καθοδηγητής χρειάζεται εκπαίδευση. Προσφέρετε και προωθήστε ευκαιρίες εκπαίδευσης για τους καθοδηγητές σας. Αυτό μπορεί να αποτελέσει κι ένα κίνητρο για τη συμμετοχή τους.

Πώς να αξιολογήσετε την Καθοδήγηση στο σχολείο σας

Παρακολουθήστε τη διαδικασία, το περιεχόμενο, τη σχέση μεταξύ των εκπαιδευτικών και τα αποτελέσματα. Ορισμένοι τομείς που μπορούν να αξιολογηθούν είναι οι εξής: η εκπαίδευση των καθοδηγητών, η αφοσίωση των καθοδηγητών και των καθοδηγούμενων, ο σεβασμός στον προγραμματισμό, η ικανοποίηση των καθοδηγητών και καθοδηγούμενων, τα οφέλη στο κλίμα ομαδικότητας και στα αποτελέσματα των μαθητών, η ανατροφοδότηση από τους κηδεμόνες των μαθητών, κλπ.

- Προγραμματίστε τη διαδικασία καθοδήγησης. Οι συναντήσεις αξιολόγησης με τους καθοδηγητές και καθοδηγούμενους αποτελούν κίνητρο και τους κάνουν να αισθάνονται ότι συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας του σχολείου. Επιπλέον, δίνουν τη δυνατότητα για εντοπισμό και επίλυση προβλημάτων και δυσκολιών που αν αγνοήσουμε μπορεί να επηρεάσουν το πρόγραμμα στο σύνολό του.

- Μην χρησιμοποιήσετε την καθοδήγηση ως μέσο αξιολόγησης ή ελέγχου των καθηγητών σας. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να επηρεάσει την εμπιστοσύνη και την αυθόρμητη σχέση μεταξύ καθοδηγητή και καθοδηγούμενου. Η καθοδήγηση υποστηρίζει καθηγητές που μόλις αξιολογήθηκαν και επιλέχθηκαν.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

- Στην αρχή της χρονιάς ξεναγήστε τους νέους καθηγητές στις κτιριακές εγκαταστάσεις και δείξτε τους όλους τους εκπαιδευτικούς χώρους, έτσι ώστε να εξοικειωθούν με το σχολικό περιβάλλον: σχολικό κτίριο, βιβλιοθήκη, τραπεζαρία, αίθουσες, γραφεία, αρχεία, εργαστήρια, κλπ.
- Στην αρχή της χρονιάς παρουσιάστε τα στρατηγικά και πολιτιστικά στοιχεία του σχολικού οργανισμού του οποίου ηγείστε (αποστολή, όραμα, σύμβολα, κανόνες, αξίες) σε όλο το εργαζόμενο προσωπικό.
- Παρουσιάστε στους νέους καθηγητές τα αποδεκτά μοντέλα συμπεριφοράς, τις διαδικασίες λειτουργίας, αρχειοθέτησης, εγγραφών, κλπ.
- Συστήστε τους νέους καθηγητές στο εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου και δώστε τους την ευκαιρία να μιλήσουν για τους προβληματισμούς τους, τις φιλοδοξίες τους, τους στόχους τους για προσωπική εξέλιξη, κλπ.
- Αναπτύξτε μέσα στο σχολείο μια «κουλτούρα καθοδήγησης», τονίζοντας τα οφέλη αυτής της δραστηριότητας και ενθαρρύνοντας τους καθηγητές να συμμετάσχουν.
- Αναπτύξτε ένα σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη της καθοδήγησης στο σχολείο σας, με σκοπούς, καταληκτικές ημερομηνίες και συγκεκριμένους στόχους και ενημερώστε όλο το διδακτικό προσωπικό.
- Ορίστε ένα άτομο υπεύθυνο για το πρόγραμμα καθοδήγησης, το οποίο θα έχει μια βάση δεδομένων σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος, την μεθοδολογία των καθοδηγητών και τα αποτελέσματα της καθοδήγησης, τις μαρτυρίες των συμμετεχόντων, κλπ.
- Επιβραβεύστε τους καθηγητές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα καθοδήγησης.
- Ενθαρρύνετε τους πιο έμπειρους καθηγητές να γίνουν καθοδηγητές των νεότερων.
- Ενθαρρύνετε τους νέους καθηγητές να αποδεχτούν την καθοδήγηση και μιλήστε τους για τα πλεονεκτήματα αυτού του προγράμματος.
- Ενθαρρύνετε τους καθηγητές να εκπαιδευτούν πάνω στην καθοδήγηση και εξηγήστε τα οφέλη που θα αποκομίσουν οι ίδιοι ως καθοδηγητές, οι νέοι καθηγητές ως καθοδηγούμενοι, το σχολείο και όλοι όσοι εμπλέκονται – μαθητές, κηδεμόνες, κοινότητα.
- Προσφέρετε στους καθοδηγητές και καθοδηγούμενους την ευκαιρία να μιλήσουν ανοιχτά για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και στηρίξτε τους στην επίλυσή τους.

- Παρέχετε μέσα στο σχολείο έναν χώρο για τα προβλήματα καθοδήγησης και ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες στην καθοδήγηση να αξιοποιήσουν αυτό τον χώρο όσο το δυνατόν περισσότερο.
- Εξοπλίστε αυτό τον χώρο με υλικό για την καθοδήγηση, με υποδείγματα σχεδιασμού μαθημάτων (σχέδια μαθήματος, σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας, φακέλους αξιολόγησης, φακέλους παρακολούθησης μαθημάτων, φακέλους ψυχο-παιδαγωγικού χαρακτηρισμού, κλπ.). Μετατρέψτε αυτό τον χώρο σε «εργαστήριο καθοδήγησης».
- Εισηγηθείτε στις συναντήσεις των σχολικών επιτροπών τουλάχιστον ένα θέμα για την καθοδήγηση, την πρακτική της αξία και σημασία, τα πλεονεκτήματα και τα οφέλη που θα προκύψουν.
- Ενθαρρύνετε τον καθοδηγητή και τον καθοδηγούμενο να καταρτίσουν ένα πρόγραμμα για τις συναντήσεις τους, με θέματα υψίστης σημασίας και προτεραιότητας.
- Ζητήστε από τους καθοδηγητές και καθοδηγούμενους να αξιολογήσουν τα αποτελέσματα της δουλειάς τους και με δική τους πρωτοβουλία να προτείνουν διορθωτικές κινήσεις.
- Προτείνετε στους καθοδηγητές και καθοδηγούμενους να παρουσιάσουν τα θέματα που προέκυψαν και συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της καθοδήγησης.
- Ενθαρρύνετε άλλους καθηγητές να υποστηρίξουν την δράση της καθοδήγησης για την διασφάλιση της ευρύτητας της εκπαίδευσης των νέων καθοδηγητών.
- Ενθαρρύνετε τους καθοδηγητές να αξιοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες μέσα στις διδακτικές τους δραστηριότητες.
- Προγραμματίστε «ανοιχτά μαθήματα» που θα διεκπεραιώσουν οι καθοδηγητές ή άλλοι αναγνωρισμένοι εκπαιδευτικοί με διδακτικές και προσωπικές δεξιότητες.
- Μην εμπλακείτε άμεσα στη σχέση καθοδήγησης, αλλά καθησυχάστε τους εμπλεκόμενους και ηγητές ότι θα βρίσκεστε στη διάθεσή τους σε περίπτωση που σας χρειαστούν.
- Προγραμματίστε μια ή δύο συναντήσεις το μήνα με τον καθοδηγητή και τον καθοδηγούμενο προκειμένου να έχετε άμεση ενημέρωση για την εξέλιξη της καθοδήγησης. Ζητήστε διαρκή ανατροφοδότηση, χωρίς να αναμιγνύσετε στην εξεύρεση λύσεων.
- Παρουσιάστε τα θετικά αποτελέσματα στις συναντήσεις εργασίας με όλο το διδακτικό προσωπικό, αλλά και εκτός σχολείου σε συναντήσεις με παράγοντες της τοπικής κοινωνίας.
- Αν ένα από τα προβλήματα που αναφέρουν οι καθοδηγητές σχετίζεται με την έλλειψη χρόνου για την υλοποίηση του προγράμματος, καλέστε συνταξιούχους καθηγητές – παλιούς καθηγητές του σχολείου - να συνδράμουν.

TIPS for the school management and schools' headmasters

- Προγραμματίστε περιοδικές συναντήσεις των νέων καθηγητών με τις σχολικές επιτροπές κηδεμόνων, για να γνωριστούν οι δύο πλευρές και να θέσουν τις προσδοκίες τους.
- Ζητήστε από τους καθοδηγητές και καθοδηγούμενους να γράψουν στο τέλος του σχολικού έτους μια αναφορά για τη διαδικασία καθοδήγησης και να την παρουσιάσουν ως ομάδα, μπροστά στους συναδέλφους τους.
- Ακολουθήστε τον κώδικα ηθικής συμπεριφοράς μεταξύ καθοδηγητή και καθοδηγούμενου, για την προστασία των δημοκρατικών και ανθρώπινων αξιών.
- Προωθήστε και επικοινωνήστε τα αποτελέσματα και οφέλη της καθοδήγησης στην τοπική κοινωνία.
- Φροντίστε για την διάχυση των καλών πρακτικών του σχολείου σας στο τοπικό και εθνικό εκπαιδευτικό περιβάλλον.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Πώς να οργανώσετε την καθοδήγηση στο σχολείο

Σχετικά με την πραγματική κινητικότητα των σχολείων μεταξύ των καθηγητών στην Πορτογαλία, είναι σημαντικό τα σχολεία να έχουν προγράμματα σχεδιασμένα για να βοηθούν τους νέουςσκαθηγητές στην ένταξή τους. Αυτό συμβάλλει σε ένα καλύτερο περιβάλλον και επισπεύδει την προσαρμογή των νέων καθηγητών στο νέο σχολικό περιβάλλον, συμβάλλοντας στα επαγγελματικά τους επιτεύγματα και κατά συνέπεια, στην βελτίωση των αποτελεσμάτων των μαθητών.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς είναι χρήσιμο να καθοριστούν οι κανόνες εφαρμογής της καθοδήγησης και να υλοποιηθεί η εκπαίδευση των καθοδηγητών. Η εκπαίδευση μπορεί να συμπεριλαμβάνει ορισμένα σχετικά με την καθοδήγηση θέματα, όπως η σπουδαιότητα των σχολικών δραστηριοτήτων, η ανατροφοδότηση, κλπ.

Με αυτό τον τρόπο, στην αρχή της επόμενης σχολικής χρονιάς, όλα θα είναι έτοιμα για την υποδοχή των νέων καθηγητών.

Το πρόγραμμα πρέπει να παρουσιαστεί στους νέους καθηγητές τον πρώτο μήνα, για παράδειγμα, σε μια εκδήλωση υποδοχής όπου θα εξηγηθούν οι στόχοι του προγράμματος και όπου μπορούν να συναντήσουν για πρώτη φορά τον καθοδηγητή τους.

Είναι σημαντικό η διεύθυνση του σχολείου να είναι ανοιχτή στην υποστήριξη του προγράμματος και στην επίλυση προβλημάτων μέσα στο χρόνο. Οι καθηγητές μπορεί να χρειάζονται βοήθεια να βρουν ένα χ'ωρο για τις συναντήσεις τους ή υποστήριξη για την διοργάνωση μικρών εκδηλώσεων. Γενικά, αυτές φαίνεται να είναι οι βασικές τους ανάγκες.

Μπορεί να φανεί χρήσιμος ο ορισμός ενός συμβούλου, ο οποίος θα διευκολύνει την επικοινωνία ανάμεσα στους καθοδηγητές, καθοδηγούμενους και τον Διευθυντή του σχολείου.

Είναι σημαντικό να βρεθεί μια χρονική περίοδος για τον προγραμματισμό αυτών των δραστηριοτήτων έτσι ώστε κανένας να μη νιώθει υπερφορτωμένος με τις ευθύνες της καθοδήγησης (για παράδειγμα, ορισμένες ώρες εκτός διδασκαλίας). Αν αυτό δεν είναι εφικτό, τότε οι καθηγητές μπορούν να συναντιούνται στον ελεύθερο χρόνο τους, όμως κάτι τέτοιο μπορεί να μειώσει την προθυμία τους για συμμετοχή στο πρόγραμμα.

Αν χρειαστεί, μπορείτε να ορίσετε ένα καθοδηγητή για περισσότερους από ένα καθοδηγούμενους. Μια τέτοια επιλογή έχει ενδιαφέρουσα δυναμική. Για παράδειγμα, θα υπάρχουν ομαδικές και ατομικές συναντήσεις. Οι ατομικές ενδείκνυνται στις περιπτώσεις που υπάρχει ένα πρόβλημα ή μια πιο περίπλοκη κατάσταση που απαιτεί διακριτικότητα και εχεμύθεια. Στην Δοκιμαστική Φάση, ένα σχολείο επέλεξε να ακολουθήσει αυτό το μοντέλο. Πιστεύουμε ότι το γεγονός πως ένας καθοδηγητής είχε περισσότερους από ένα καθοδηγούμενο δεν επηρέασε αρνητικά το πρόγραμμα. Επιπλέον, πιστεύουμε ότι κατάφεραν να δημιουργήσουν ένα πολύ καλό περιβάλλον σαν ομάδα και οι καθοδηγούμενοι ανέπτυξαν μια ωραία σχέση μεταξύ τους.

Ένας καθοδηγητής ανέφερε ότι δεν είχε αρκετό χρόνο για όλες τις δραστηριότητες. Ωστόσο, καθοδηγητές με ένα μόνο καθοδηγούμενο (από άλλα σχολεία) είπαν το ίδιο. Ίσως η αίσθηση της έλλειψης χρόνου σχετίζεται περισσότερο με άλλες ευθύνες παρά με τον αριθμό των καθοδηγούμενων ανά άτομο. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, φαίνεται ότι η υποστήριξη από την Διεύθυνση του σχολείου ήταν πολύ σημαντική. Ήταν καθοριστικός ο ρόλος της Διεύθυνσης στην διάχυση των αποτελεσμάτων του προγράμματος. Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με τους καθηγητές όπου παρουσιάστηκαν οι κατευθυντήριες γραμμές και οι στόχοι του προγράμματος. Με αυτό τον τρόπο, η Διεύθυνση του σχολείου έδειξε στους καθηγητές ότι πίστεψε στο πρόγραμμα καθοδήγησης και στη σημασία του.

Πώς να αξιολογήσετε την Καθοδήγηση στο σχολείο

Είναι σημαντική η υποστήριξη τόσο του καθοδηγητή όσο και του καθοδηγούμενου. Όπως προαναφέρθηκε, αν έχεις ένα «σύμβουλο», μπορεί να είναι ευκολότερο να ακολουθήσεις τη διαδικασία, αφού θα λειτουργεί ως διαμεσολαβητής αν προκύψουν δυσκολίες.

Εκτός από αυτή την αξιολόγηση κατά τη διάρκεια του προγράμματος, είναι σημαντική η τελική αξιολόγηση, για την κατανόηση των βασικών επιτευγμάτων αλλά και των βασικών δυσκολιών που αντιμετώπισαν οι συμμετέχοντες.

Μερικές παράμετροι ενδιαφέρουσες για αξιολόγηση μπορεί να είναι: η αντίληψη των καθοδηγούμενων για την ένταξή τους στο σχολικό περιβάλλον, η αίσθηση ότι ανήκουν στην ομάδα του σχολείου, η αντίληψη των ζευγαριών για την μεταξύ τους συνεργασία και η επαγγελματική ικανοποίηση τόσο των καθοδηγητών όσο και των καθοδηγούμενων.

Η αξιολόγηση αυτών των παραμέτρων είναι εφικτή μέσα από ερωτηματολόγια. Τα ερωτηματολόγια πρέπει να είναι ανώνυμα, έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να ελεύθεροι να αποτυπώσουν τα αληθινά τους αισθήματα, χωρίς να ενδιαφέρονται να γίνουν κοινωνικά αρεστοί και αποδεκτοί.

Επίσης, μια τελική συνάντηση θα είχε ενδιαφέρον, όπου όλοι θα είχαν την ευκαιρία να μιλήσουν ανοιχτά και να μοιραστούν τις εντυπώσεις τους από αυτή την εμπειρία. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να βοηθήσει την διεύθυνση του σχολείου να εντοπίσει τις βασικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι νέοι καθηγητές και να τις συμπεριλάβει στην επόμενη επιμόρφωση των καθηγητών.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ για τους καθοδηγητές

Η δεύτερη ομάδα συμβουλών είναι αφιερωμένη στους έμπειρους καθηγητές που πρόκειται να αναλάβουν ή έχουν ήδη αναλάβει τον ρόλο του καθοδηγητή για τους νέους συναδέλφους τους. Εστιάσαμε ιδιαίτερα σε δύο θέματα:

- 1) Πώς να προετοιμαστείτε για τον ρόλο του καθοδηγητή
- 2) Πώς να γίνετε ένας αποτελεσματικός καθοδηγητής

Στις επόμενες σελίδες οι συμβουλές χωρίζονται ανάλογα με τις εμπειρίες της κάθε χώρας – εταίρου.

ΠΟΛΩΝΙΑ

Πώς να προετοιμαστείτε για τον ρόλο του καθοδηγητή

- Είναι σημαντικό να γνωρίζετε τις ανάγκες του καθοδηγούμενου και τις προσδοκίες του από σας.
- Αναλογιστείτε ποιες συγκεκριμένες προκλήσεις της δουλειάς του καθηγητή μπορεί να χρειαστεί να αντιμετωπίσει ο νέος συνάδελφος. Λάβετε αυτές υπόψη στις συζητήσεις μαζί του. Θυμηθείτε ότι ο καθοδηγούμενος μόλις μπαίνει σε ένα νέο εργασιακό περιβάλλον, επομένως μπορεί να μη γνωρίζει κάποια στοιχεία.
- Προτείνετε στον καθοδηγούμενο να υπογράψετε μια συμφωνία, χωρίς να πιέσετε ή να επιμείνετε αν δεν το θεωρεί απαραίτητο ή φοβάται μία γραπτή δέσμευση. Μην ξεχνάτε πως η απόφαση για την υπογραφή συμφωνίας και για το περιεχόμενο πρέπει να είναι κοινή.
- Συμφωνήστε με τον καθοδηγούμενο για την συχνότητα και τους όρους των συναντήσεών σας, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι επαφές σας θα είναι κυρίως άμσοι διάλογοι, κατά τους οποίους θα συζητάτε τα τρέχοντα προβλήματα στην καθημερινή δουλειά του καθοδηγούμενου. Θα χρειαστείτε επαρκή χρόνο και συγκέντρωση.
- Αποδεχτείτε το γεγονός ότι στη σχέση καθοδήγησης μπορεί να προκύψουν κρίσεις. Το πιο σημαντικό είναι να ξεπεράσετε τους φόβους σας και να τους συζητήσετε με τον καθοδηγούμενο.

Πώς να γίνετε αποτελεσματικός καθοδηγητής

- Να θυμάστε ότι το πιο σημαντικό στη σχέση καθοδήγησης είναι η αμοιβαία εμπιστοσύνη και αποδοχή, και ότι ο καθοδηγητής και ο καθοδηγούμενος είναι ισότιμοι.
- Μην αφήνετε κανένα ερώτημα ή πρόβλημα χωρίς απάντηση. Αν δεν μπορείτε να επιλύσετε ένα πρόβλημα αμέσως, μιλήστε ειλικρινά στον καθοδηγούμενο και

επανέρθετε αργότερα στο θέμα στην επόμενη συνάντηση. Η ανατροφοδότηση είναι το κλειδί στην καθοδήγηση.

- Να είστε ευέλικτοι. Αποδεχτείτε το γεγονός ότι οι αρχικές προσδοκίες του καθοδηγούμενου μπορεί να αλλάξουν στην πορεία.
- Δείξτε στον καθοδηγούμενο διαφορετικούς τρόπους επίλυσης του ίδιου προβλήματος. Μην προτείνετε μία και μοναδική λύση.
- Αν εργάζεστε με περισσότερους από ένα καθοδηγούμενο, μην συναντάτε περισσότερους από έναν κάθε φορά. Να θυμάστε ότι μπορεί να αντιμετωπίζουν διαφορετικά προβλήματα και να χρειάζονται διαφορετική βοήθεια μπορείτε να τους ενθαρρύνετε να δημιουργήσουν μια ομάδα για να υποστηρίξουν ο ένας τον άλλον και να συναντούνται χωρίς εσάς.
- Αντιμετωπίστε την καθοδήγηση ως μια ευκαιρία για την προσωπική και επαγγελματική σας εξέλιξη. Από την μία πλευρά, προσπαθήστε να χρησιμοποιήσετε την εμπειρία σας, και από την άλλη πλευρά προσπαθήστε να είστε ανοιχτοί σε κάθε νέα περίπτωση – πρόκληση, ακόμη και να αμφισβητήσετε τη στάση σας και να κάνετε ανανεωτικές αλλαγές. Πάντα θα τυχαίνει να γνωρίζετε νέες μεθόδους και εκπαιδευτικό υλικό, τα οποία θα πρέπει να μοιράζεστε με τον καθοδηγούμενο.
- Απολαύστε την καθοδήγηση! Απολαύστε το γεγονός ότι μπορείτε να συμβάλετε στην εξέλιξη του συναδέλφου σας, να τον βοηθήσετε και να δουλέψετε από κοινού για κάτι νέο και ενδιαφέρον. Νιώστε την εκτίμηση του συναδέλφου στο πρόσωπό σας και δείτε πόσο πλούσιοι σε εμπειρίες είστε. Απολαύστε επίσης την διαπροσωπική σας σχέση με τον καθοδηγούμενο, την ευκαιρία να γνωρίσετε ένα νέο άτομο και να βρείτε νέα ενδιαφέροντα χάρη σε αυτόν.
- Χάρη στη σχέση καθοδήγησης έχετε επίσης την ευκαιρία να μάθετε τα δυνατά και αδύναμα σημεία σας, να προβληματιστείτε σχετικά και να κάνετε αλλαγές. Μπορεί να εμπλουτίσει και τις άλλες διαπροσωπικές σας σχέσεις, επίσης.

ΕΛΛΑΔΑ

Στην πραγματικότητα, η προετοιμασία κάποιου για να γίνει καλός καθοδηγητής είναι μια προετοιμασία «μακράς διάρκειας». Είναι κάτι που έχει να κάνει με την προσωπικότητα του καθοδηγητή και την ικανότητά του να επιλύει προβλήματα, να προστατεύει τον καθοδηγούμενο, να τον συμβουλεύει, να τον κάνει να νιώσει μεγαλύτερη σιγουριά και ασφάλεια στο καινούργιο του εργασιακό περιβάλλον.

Έχοντας όλα τα παραπάνω στο νου, ένας καλός καθοδηγητής θα πρέπει να είναι καλός καθοδηγητής και στη ζωή. Θα πρέπει να είναι σε θέση να οργανώνει τη δουλειά του καλά, να μπορεί να συνεργαστεί (να συναντήσει, να διδάξει, να δουλέψει) μαζί με τον καθοδηγούμενο σε τακτά χρονικά διαστήματα, να κρατά ημερολόγιο και αρχείο για κάθε δραστηριότητα και να αναλύει τα στατιστικά στοιχεία της εξέλιξης του προγράμματος για την διάχυση των αποτελεσμάτων.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Πώς να προετοιμαστείτε για τον ρόλο του καθοδηγητή

- Για να γίνεις καθοδηγητής δεν αρκεί η εμπειρία και μια μακρά σταδιοδρομία. Η επιμόρφωση του καθοδηγητή είναι απαραίτητη για να γίνεις καλός καθοδηγητής. Η επιμόρφωση πρέπει να αφορά στον ορισμό της καθοδήγησης και στην μεθοδολογία, στις δεξιότητες επικοινωνίας, δημιουργικότητα, σχολική κουλτούρα, κλπ.
- Υπάρχουν πολλές πλευρές της διδακτικής πρακτικής που έγιναν ρουτίνα μετά από πολλά χρόνια. ποτέ δεν τισ σκεφτόμαστε μέχρι που ο καθοδηγούμενος κάνει ερωτήσεις και συνειδητοποιούμε ότι δεν ξέρουμε γιατί ενεργούμε με αυτό τον τρόπο... Η καθοδήγηση είναι μια αμοιβαία μαθησιακή διαδικασία κατά την οποία και οι δυο πρωταγωνιστές μαθαίνουν, διδάσκουν και δίνουν κίνητρο για νέα μάθηση.
- Μοιραστείτε την εμπειρία σας με άλλους καθοδηγητές, συμμετέχοντας σε ομάδες επικοινωνίας ή σε σεμινάρια για καθοδηγητές. Μπορεί να σας βοηθήσει να λύσετε απορίες και ασάφειες, να βρείτε ιδέες, να αναθεωρήσετε τον τρόπο καθοδήγησης , κλπ.

Πώς να γίνετε αποτελεσματικός καθοδηγητής

- Καταρτίστε ένα σχέδιο δράσης μαζί με τον καθοδηγούμενο: καθορίστε τους στόχους, επιλέξτε θέματα, προγραμματίστε συναντήσεις και προσπαθήστε να σεβαστείτε το σχέδιο δράσης όσο το δυνατόν περισσότερο.
- Επιλέξτε τις δραστηριότητες καθοδήγησης με τον καθοδηγούμενο, δείχνοντας σεβασμό στις ανάγκες του και στον χώρο του. Αν αισθανθείτε ότι νιώθει άβολα σε κάποιες δραστηριότητες (όπως για παράδειγμα σε μια συνδιδασκαλία), μην τις προτείνετε ή συζητήστε ειλικρινά μαζί του.
- Χρησιμοποιήστε κατηγορηματική επικοινωνία: ποτέ μην τον υποτιμάτε ούτε να τον κρίνετε. Σεβαστείτε την προσωπικότητα του καθοδηγούμενου, τον επαγγελματισμό του και τον τρόπο διδασκαλίας του.
- Δείξτε προθυμία και ενδιαφέρον για τον καθοδηγούμενό σας ως άνθρωπο και συνάδελφο που θα διδαχτεί από σας αλλά και θα σας διδάξει πράγματα.

TIPS for the mentors

Προσπαθήστε να κατανοήσετε τον τρόπο σκέψης του και να γεννήσετε ιδέες και γνώση μαζί του.

- Μη σκεφτείτε ότι πρέπει να έχετε την απάντηση σε όλα τα ερωτήματα. Είστε η πηγή, ο διευκολυντής, ο γεννήτορας ιδεών, αυτός που κινεί τις δημιουργικές διαδικασίες. Έχετε την εμεπιρία σας και τη γνώση σας... αλλά δεν είστε υποχρεωμένοι να γνωρίζετε τα πάντα και ο ρόλος σας δεν είναι να λέτε στον καθοδηγούμενο τι να κάνει ή πώς να το κάνει.
- Χρησιμοποιήστε ερωτήσεις ανοιχτού τύπου επιτρέποντας στον καθοδηγούμενο να εκφράσει τις ανάγκες του, τις απόψεις του, τις αξίες του. Δώστε του χρόνο να ερευνήσει τις έννοιες και τις ιδέες και να αναλύσει τις καταστάσεις πριν του προσφέρετε τη δική σας συνδρομή και άποψη.
- Αποφύγετε συμβουλές και βοηθήστε τον καθοδηγούμενο να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα. Με αυτό τον τρόπο, τον βοηθάτε να μάθει να σκέφτεται μόνος του και να εμπιστεύεται τη δική του κρίση, αυξάνοντας την αυτοπεποίθησή του.
- Μην εστιάζετε στα προβλήματα, αλλά βοηθήστε τον καθοδηγούμενο να δει τι κάνει καλά. Τα δυνατά του σημεία μπορεί να τα χρησιμοποιήσει για να διορθώσει και να βελτιώσει τις αδυναμίες του.
- Να είστε γενναιόδωρος: μοιραστείτε πηγές, δίκτυα (βιβλία, άρθρα, ιστοσελίδες, συνδέσμους, κλπ.) και εργαλεία που χρησίμευσαν σε σας στο παρελθόν και μπορούν να βοηθήσουν τον καθοδηγούμενο να δημιουργήσει τη δική του εργαλειοθήκη.
- Στο τέλος κάθε συνάντησης, ανακεφαλαιώστε την ατζέντα με τον καθοδηγούμενο, συνοψίστε τις εξελίξεις και σχεδιάστε την επόμενη συνάντηση με κοινές ιδέες για τα θέματα που μπορείτε να συζητήσετε.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

- Ζητήστε από την διεύθυνση του σχολείου (τον Διευθυντή και το σχολικό συμβούλιο) να συμφωνήσουν για την υλοποίηση του προγράμματος καθοδήγησης στο σχολείο σας.
- Εξασφαλίστε την υποστήριξη του διευθυντή και του σχολικού συμβουλίου για το πρόγραμμα καθοδήγησης.
- Συζητήστε με την διεύθυνση για τα βασικά στοιχεία που θα θέλατε να μεταδώσετε στον καθοδηγούμενο.
- Δημιουργήστε ένα προφίλ ικανοτήτων που θα παρουσιάσετε στον καθοδηγούμενο, συμπεριλαμβάνοντας επαγγελματικά και ανθρώπινα στοιχεία, δίνοντας έμφαση στα δυνατά σημεία και τις δεξιότητες που απαιτούνται για τον καθοδηγούμενο.
- Ορίστε από κοινού μια σειρά από κανόνες για το πρόγραμμα καθοδήγησης, οι οποίοι μπορούν να προλάβουν τυχόν δυσλειτουργίες που θα προκύψουν.
- Προσδιορίστε από κοινού τις επαγγελματικές του ανάγκες και με βάση αυτές, καθορίστε τους στόχους και τη συνολική στρατηγική.
- Βοηθήστε τον καθοδηγούμενο να θέσει ρεαλιστικές προσδοκίες.
- Βεβαιωθείτε ότι δεν ξεκινάτε την καθοδηγητική διαδικασία με προκαταλήψεις σχετικά με την μεταξύ σας σχέση ή το προφίλ του καθοδηγούμενου.
- Προσεγγίστε την μεντορική σχέση με ανοιχτό και ειλικρινή τρόπο.
- Υποστηρίξτε τον νέο καθηγητή στον προσδιορισμό των μαθησιακών του αναγκών και στόχων και βοηθήστε τον να βρει τις μεθόδους με τις οποίες θα μπορέσει να αξιολογήσει την επίτευξη αυτών των στόχων.
- Μπορείτε να του προτείνετε να υπογράψετε ένα σύμφωνο συνεργασίας, αν θεωρείτε ότι αυτό μπορεί να ωφελήσει την μεντορική σχέση.
- Οργανώστε τις συναντήσεις μέσα σε ένα χρονικό πλαίσιο κοινής αποδοχής.
- Οι συναντήσεις με τον καθοδηγούμενο μπορούν να γίνονται μέσα στο χώρο του σχολείου, αλλά σε ένα ειδικά διαμοεφωμένο χώρο,

προστατευμένο από εισβολές άλλων συναδέλφων, ή έξω από το σχολείο, σε ένα ανεπίσημο σκηνικό, κοινής επιλογής των δύο πρωταγωνιστών.

- Επιτρέψτε στον καθοδηγούμενο την πρόσβαση σε διδακτικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που υλοποιούνται από εσάς και άλλους συνάδελφους.
- Στις πρώτες συναντήσεις με τον καθοδηγούμενο παρουσιάστε πληροφορίες για το σχολείο, τους κανόνες ηθικής, την κουλτούρα και το κλίμα.
- Προσκαλέστε τον καθοδηγούμενο να πάρει μέρος σε εξωδιδακτικές δραστηριότητες που διοργανώνετε με τους μαθητές.
- Προσκαλέστε τον καθοδηγούμενο να πάρει μέρος σε δραστηριότητες που υλοποιείτε με τους γονείς των μαθητών και την τοπική κοινωνία.
- Προτείνετε στον καθοδηγούμενο να πάρει μέρος, μαζί σας, στην υλοποίηση διδακτικών δραστηριοτήτων (συνδιδασκαλία) και μετά συζητήστε για αυτά τα μαθήματα.
- Ζητήστε την άδεια του καθοδηγούμενου και καταγράψτε τα μαθήματά του, έτσι ώστε να τα συζητήσετε αργότερα και να αναλύσετε τους στόχους και κατά πόσο επιτεύχθηκαν.
- Βοηθήστε το νέο καθηγητή να μάθει να χειρίζεται και να αξιοποιεί τα εκπαιδευτικά μέσα.
- Ενθαρρύνετε τη δημιουργία νέων διδακτικών μέσων που θα τον βοηθήσουν στη διδασκαλία του μαθήματος της ειδικότητάς του.
- Δεν χρειάζεται να καταβάλετε εσείς όλη την προσπάθεια, αλλά χρειάζεται να τον στηρίζετε όταν δεν τα καταφέρνει μόνος του.
- Μην προσφέρετε έτοιμες λύσεις, βοηθήστε τον να βρει τις δικές του λύσεις.
- Εξηγήστε του τη σημασία των δικών του παρατηρήσεων και των συγκεντρωτικών αρχείων - των -υχολογικών φακέλων, των φακέλων αξιολόγησης και των κλιμάκων.
- Ακούστε προσεκτικά το νέο καθηγητή, ενθαρρύνετε τον να μιλήσει, να ζητήσει τη συμβουλή σας, να σας ακολουθήσει.
- Βοηθήστε το νέο καθηγητή να δημιουργήσει ένα προφίλ ικανοτήτων, με βάση το οποίο θα μπορέσει να σχεδιάσει τον δικό του επαγγελματικό προσανατολισμό.

- Μην πείτε στον καθοδηγούμενο “Κάντο έτσι, γιατί εγώ έτσι το έκανα!”, αφήστε τον να βρει το δικό του δρόμο.
- Μη δημιουργήσετε έναν καθοδηγούμενο εξαρτημένο από εσάς, ενθαρρύνετε τον να παίρνει τις δικές του αποφάσεις, αυτές που ταιριάζουν στο δικό του χαρακτήρα.
- Μην αντικαθιστάτε την κρίση του καθοδηγούμενου, μην θεωρείτε τον εαυτό σας – και μην του επιτρέετε να σας θεωτήσει – «μια πατερίτσα» για την υλοποίηση του προγράμματος.
- Μην ξεχνάτε ότι η μεντορική σχέση δεν είναι μονόπλευρη, βασισμένη μόνο στη δική σας υποστήριξη και εμπειρία, αλλά μια σχέση αμοιβαία, βασισμένη στην εύρεση λύσεων από κοινού, γιατί μόνο έτσι θα επιτύχει ο καθοδηγούμενος.
- Μην μοιράζετε τις αποτυχίες και τα μικρά λάθη του καθοδηγούμενου με άλλους συναδέλφους, ούτε με την διεύθυνση του σχολείου, μέχρι τα πράγματα να βελτιωθούν.
- Προσφέρετε μια επικοινωνία που μπορεί να ενθαρρύνει τον καθοδηγούμενο, μη δείχνετε ανωτερότητα και δείξτε σεβασμό για τον καθοδηγούμενο. Κι εσείς κάποτε ήσαστε στη δική του θέση, είναι ένα αναπόφευκτο αρχικό στάδιο.
- Δημιουργήστε ένα κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αφήστε τον να δει την εμπιστοσύνη που έχετε επενδύσει σε αυτή τη σχέση.
- Μέσα από τη συνολική σας συμπεριφορά στην μεντορική σχέση, φροντίστε να γίνετε πρότυπο για το νέο καθηγητή.
- Προσπαθήστε να διατηρήσετε και να αυξήσετε το κίνητρο για καλή δουλειά μέσα στο μυαλό του καθοδηγούμενου, έτσι ώστε να θέλει να ξεπεράσει τον εαυτό του.
- Να συντάξετε ενδιάμεσες αναφορές και την τελική αναφορά για την εξέλιξη του καθοδηγούμενου και το πρόγραμμα στο σύνολό του.
- Εξοικειώστε το νέο καθηγητή με τα βασικά έγγραφα του σχολείου και την αρχειοθέτησή τους, τη νομοθεσία, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των εκπαιδευτικών και μαθητών και οτιδήποτε αφορά στην υψηλή ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.
- Προσφέρετε σημάδια ενθάρρυνσης και προώθησης του καθοδηγούμενου έτσι ώστε να ξεπεράσει τις αναστολές του.

- Αν η πορεία της μεντορικής σχέσης δεν είναι η αναμενόμενη ή θεωρείτε ότι υπάρχει ασυμβατότητα μεταξύ των προσωπικοτήτων του καθοδηγητή και του καθοδηγούμενου, σταματήστε τη συνεργασία και ενημερώστε σχετικά την διεύθυνση του σχολείου.
- Σεβαστείτε τον επαγγελματικό κώδικα δεοντολογίας, μην απειλείτε και μην απογοητεύετε το νέο καθηγητή.
- Αξιοποιήστε τη θετική εμπειρία του καθοδηγούμενου για παρόμοιες καταστάσεις στο μέλλον, αλλά μην τη θεωρείτε σίγουρη συνταγή επιτυχίας.
- Έχετε υπόψη ότι η μεντορική εμπειρία θα αποτελεί και για σας μια μαθησιακή εμπειρία αφού κι εσείς θα αλλάξετε μέσα από αυτή τη διαδικασία.
- Μιλήστε για την επιτυχία της μεντορικής σχέσης στο νέο καθηγητή, μπροστά στους συναδέλφους σας και στη διεύθυνση του σχολείου, μεταδώστε τις θετικές πλευρές.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Πώς να προετοιμαστείτε για τον ρόλο του καθοδηγητή

Είναι σημαντικό να ανατρέξετε στη δική σας εμπειρία ως καθηγητής για να κατανοήσετε τα αισθήματα των άλλων όταν έρχονται για πρώτη φορά σε επαφή με ένα καινούργιο σχολικό περιβάλλον με διαφορετικούς κανόνες και διαφορετικούς μαθητές και συναδέλφους.

Πρέπει να αναλύσετε το πρόγραμμά σας και να βρείτε χρόνο για τις δραστηριότητες καθοδήγησης. Δεν θα πρέπει να νιώθετε υπερφορτωμένος με τον ρόλο σας, γι'αυτό πρέπει να ξεκαθαρίσετε τις προσδοκίες με την διεύθυνση του σχολείου σας.

Πώς να γίνετε αποτελεσματικός καθοδηγητής

Κανείς δεν περιμένει να γνωρίζετε τα πάντα ή να έχετε τη λύση σε όλα τα προβλήματα. Η καθοδήγηση εστιάζει περισσότερο στην εμπειρία σας και λιγότερο στις τεχνικές σας δεξιότητες.

Πρέπει να είστε ανοιχτοί στις ανάγκες των καθοδηγούμενων και να τους βοηθήσετε να βρουν την καλύτερη λύση. Ταυτιστείτε μαζί τους, ακούστε τους προσεκτικά και επικοινωνήστε θετικά για να είστε καλός καθοδηγητής. Αυτές οι δεξιότητες είναι πιο σημαντικές από τις δραστηριότητες που επιλέξατε να υλοποιήσετε με τον καθοδηγούμενό σας.

Η επένδυσή σας κατά τη διάρκεια του προγράμματος μπορεί να ποικίλει. Πιθανόν στην αρχή να είναι πιο απαιτητική από ότι στη μέση ή στο τέλος της διαδικασίας. Είναι φυσικό σε κάποια φάση ο καθοδηγούμενος να έχει περισσότερες αμφιβολίες και κατά συνέπεια να ζητήσει μεγαλύτερη υποστήριξη από εσάς. Από την άλλη πλευρά, είναι επίσης πιθανό μερικές φορές ο καθοδηγούμενος να είναι πιο απασχολημένος με τη δουλειά ή με οικογενειακές υποχρεώσεις και συνεπώς να δείχνει λιγότερο ενδιαφέρον και να διαθέτει λιγότερο χρόνο στις δραστηριότητες καθοδήγησης. Η καθοδήγηση πρέπει να σέβεται αυτές τις αλλαγές, γιατί το πρόγραμμα πρέπει να προσαρμόζεται στους συμμετέχοντες (και όχι το αντίστροφο).

Ένα άλλο σημαντικό πράγμα είναι να ζητάτε ανατροφοδότηση. Μπορείτε να ρωτήσετε τον καθοδηγούμενό σας αν τον βοηθάτε επαρκώς με τια ανάγκες του. Μπορείτε επίσης να μοιραστείτε τις αμφιβολίες σας με άλλους καθηγητές – μέντορες καθώς και με τον σύμβουλο του προγράμματος.

TIPS for the mentors

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ για τους καθοδηγούμενους

Η τελευταία κατηγορία συμβουλών είναι αφιερωμένη στους αρχάριους ή νέους καθηγητές στο σχολείο, οι οποίοι θα γίνουν ή είναι ήδη καθοδηγούμενοι σε συνεργασία με τους πιο έμπειρους συναδέλφους τους. Εστιάσαμε στα σημεία που απαντούν στο ερώτημα:

Πώς να αξιοποιήσετε στο μέγιστο τη συνεργασία σας με τον καθοδηγητή

Στις επόμενες σελίδες οι συμβουλές χωρίζονται ανάλογα με τα ευρήματα σε κάθε χώρα – εταίρο.

ΠΟΛΩΝΙΑ

- Μην φοβάστε να γίνετε καθοδηγούμενος, ακόμη κι αν εργάζεστε ως καθηγητής για ένα – δύο χρόνια. Να θυμάστε ότι κάθε σχολείο έχει τους δικούς του κανονισμούς, τους οποίους θα γνωρίσετε ευκολότερα και γρηγορότερα με την βοήθεια του καθοδηγητή.
- Ο καθοδηγητής δεν είναι ο καθηγητής σας ή ανώτερός σας. Η μεντορική σχέση είναι μια συνεργασία. Να θυμάστε ότι δεν είστε μόνο ο αποδέκτης. Θα δώσετε κι εσείς ιδέες και γνώσεις.
- Αξιοποιήστε την γνώση και την εμπειρία του καθοδηγητή, αλλά να θυμάστε ότι είναι εθελοντής. Μην του βάζετε υπερβολικό φόρτο εργασίας.
- Προσπαθήστε να μην αντιμετωπίζετε τον καθοδηγητή ως εκείνον που παίζει τον ρόλο του έξυπνου ή σας υποτιμά. Ωστόσο, αν δικαιολογημένα αισθάνεστε έτσι, μιλήστε μαζί του ανοιχτά και ειλικρινά.
- Δεν χρειάζεται να γίνετε φίλοι με τον καθοδηγητή σας, αλλά πρέπει να του έχετε εμπιστοσύνη. Μην φοβάστε να του μιλήσετε για τα προβλήματά σας στη δουλειά. Μόνο αν μιλάτε ανοιχτά θα μπορέσετε να βρείτε γρήγορες λύσεις.
- Μην περιμένετε ο καθοδηγητής να σας δώσει έτοιμη λύση στο πρόβλημα. Ο ρόλος του είναι να σας δείξει το δρόμο και τους τρόπους που πρέπει να ακολουθήσετε. Προσπαθήστε να ενεργοποιήσετε στο μέγιστο τη γνώση, την εμπειρία και τη δημιουργικότητά σας στην επίλυση των προβλημάτων, και ο καθοδηγητής πρέπει να είναι ο συνεργάτης και ο σύμβουλός σας.
- Μην φοβάστε να κάνετε λάθη, εκτός κι αν αυτά απορρέουν από την ηθελημένη άγνοιά σας. Να θυμάστε ότι ο καθοδηγητής δεν είναι εκεί για να σας κρίνει, αλλά για να σας συμπαρασταθεί. Εκείνος θα εντοπίσει λάθη που εσείς δεν μπορείτε να διακρίνετε. Μαζί θα συνεργαστείτε για να μάθετε από τα λάθη.
- Μη διστάζετε να κάνετε ερωτήσεις και να ζητήσετε βοήθεια. Προσπαθήστε να ξεπεράσετε τα όριά σας, και θα δείτε ότι η μεντορική σχέση θα σας βοηθήσει σε αυτό.

- Προσπαθήστε να δείτε την καθοδήγηση ως το πρώτο βήμα για περαιτέρω εξέλιξη. Όταν μάθετε κάτι καινούργιο, μην αδρανήσετε, αλλά αθξήστε την περιέργειά σας και αναζητήστε νέες πηγές γνώσης.
- Συνειδητοποιήστε ότι στα εργασιακά προβλήματα δεν είστε μόνοι. Το γεγονός ότι δεν αντιμετωπίζετε κάτι μόνος δε σημαίνει ότι είστε χαμένος – πολλοί καθηγητές πριν από σας είχαν τα ίδια προβλήματα και οι περισσότεροι βρήκαν τις λύσεις. Έχετε τον καθοδηγητή για να σας βοηθήσει να νιώσετε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.
- Σημειώστε ότι η καθοδήγηση μπορεί να σας βοηθήσει στην ένταξή σας στο σχολικό περιβάλλον και στην ενοποίησή σας με άλλους καθηγητές, διευθυντές, λοιπό σχολικό προσωπικό, μαθητές και κηδεμόνες. Αξιοποιήστε τις γνωριμίες του καθοδηγητή.
- Να είστε ευτυχής με τα καλά αποτελέσματα και να γιορτάσετε μεγαλύτερες επιτυχίες. Νιώστε υπερήφανοι για τον εαυτό σας, όταν γίνεστε καλύτεροι. Επίσης, εκτιμήστε τους μαθητές σας.

ΕΛΛΑΔΑ

Είναι πολύ σημαντικό για τον καθοδηγούμενο να συναντά τον καθοδηγητή του σε τακτά χρονικά διαστήματα. Ακόμη κι αν δεν υπάρχει σημαντικό θέμα συζήτησης, είναι καλή πρακτική να συναντιούνται οι δυο τους, καθώς πάντα μπορεί να προκύψει κάτι ενδιαφέρον. Με αυτό τον τρόπο, ο καθοδηγούμενος νιώθει μεγαλύτερη σιγουριά στο ρόλο του, νιώθει πιο οικεία και μπορεί να εμπιστευτεί τον καθοδηγητή περισσότερο. Επίσης, έτσι χτίζεται μια πιο δυνατή σχέση ανάμεσά τους.

ΙΣΠΑΝΙΑ

- Καταρτίστε ένα σχέδιο δράσης με τον καθοδηγητή σας: θέστε καθαρούς στόχους, επιλέξτε θέματα, ανοίξτε κανάλια επικοινωνίας, προγραμματίστε συναντήσεις και προσπαθήστε να τηρείτε τα συμφωνημένα όσο το δυνατό περισσότερο.
- Να είστε ανοιχτοί σε νέα πράγματα και να βλέπετε την οπτική του άλλου, λάβετε υπόψη τη γνώμη του καθοδηγητή σας, ακόμη κι αν (και ιδίως αν!) διαφέρει από την δική σας ή σας αμφισβητεί. Ακριβώς αυτό κάνει η καθοδήγηση: σας ενθαρρύνει να μοιράζεστε διαφορετικές απόψεις, να αμφισβητείτε και να αναλύετε καταστάσεις από διαφορετικές οπτικές γωνίες και να βρίσκετε νέες λύσεις ή στρατηγικές.
- Να είστε ξεκάθαροι για τις ανάγκες σας και τις προσδοκίες σας με τον καθοδηγητή σας, έτσι ώστε να τον βοηθήσετε στο ρόλο του και να χτίσετε μια σχέση καθαής και αποτελεσματικής συνεργασίας.
- Να θυμάστε: ο καθοδηγητής θα σας υποστηρίξει και θα σας βοηθήσει, αλλά δεν θα λύσει τα προβλήματα για σας. Όλες οι αποφάσεις και οι ενέργειες έγκεινται στη δική σας ελεύθερη επιλογή και ευθύνη.
- Συζητήστε με τον καθοδηγητή σας πώς προτιμάτε να λαμβάνετε την ανατροφοδότηση (γραπτά, προφορικά, άμεσα, επικριτικά, κλπ.) και πώς μπορεί να σας βοηθήσει. Να έχετε ενεργητικό ρόλο στη σχέση και να ζητάτε ό,τι χρειάζεστε με ειλικρίνεια και καθαρότητα.
- Αξιοποιήστε τις συναντήσεις σας. Προετοιμαστείτε καλά, σκεφτείτε και μοιραστείτε με τον καθοδηγητή σας τα θέματα από πριν, κρατήστε σημειώσεις με απορίες και αμφιβολίες που θέλετε να συζητήσετε και, αν είναι δυνατόν, εστιάστε σε ένα θέμα ανά συνάντηση.
- Προσπαθήστε να έχετε ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα κάθε φορά: μια αλλαγή συμπεριφοράς, μια νέα δράση, μια νέα στρατηγική, την εφαρμογή μιας νέας πηγής... μια μεγάλη ή μικρή πρόοδο στην επαγγελματική σας πρακτική.

TIPS for the mentees

- Μην είστε ανυπόμονοι και μην απογοητεύεστε... η μεντορική σχέση δεν είναι ένα μαγικό ραβδί που θα λύσει όλες τις δυσκολίες σας. Ξεκινάτε την καριέρα σας (ή μια νέα φάση της καριέρας σας) και προσαρμόζεστε σε μια νέα κατάσταση. Κάθε καινούργιο ξεκίνημα απαιτεί χρόνο και υπομονή.
- Εκφράστε την ευγνωμοσύνη σας και αφήστε τον καθοδηγητή σας να μάθει ότι σας βοήθησε. Τη σχέση αυτή θρέφει η αμοιβαία θετική ανατροφοδότηση.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

- Μπείτε στην μεντορική σχέση με εμπιστοσύνη και δείξτε την διαθεσιμότητά σας ανοιχτά.
- Αν νομίζετε ότι σας δίνει περισσότερη σιγουριά, υπογράψτε ένα σύμφωνο συνεργασίας με τον καθοδηγητή και δείξτε το και ενημερώστε σχετικά και την διεύθυνση του σχολείου.
- Δημιουργήστε ένα πλήρες προφίλ δικό σας και παρουσιάστε το στον καθοδηγητή σας στην πρώτη σας συνάντηση. Παρουσιάστε καθαρά τις προσωπικές σας και επαγγελματικές σας ανάγκες και επικοινωνήστε τις στις καθοδηγούμενες.
- Σχεδιάστε από κοινού ένα πρόγραμμα αφιερωμένο στην καθοδήγηση και προσπαθήστε να το τηρήσετε! Μην χάνετε τις συμαντήσεις με την διεύθυνση του σχολείου, τον καθοδηγητή ή το προσψπικό του σχολείου.
- Να θυμάστε ότι ο καθοδηγητής ανέλαβε αυτό το ρόλο με καλή θέληση και τις καλύτερες προθέσεις και δείξτε του σεβασμό.
- Θέστε τους στόχους σας και σκεφτείτε πώς θα τους πετύχετε. Συζητήστε με τον καθοδηγητή σας και ζητήστε ανατροφοδότηση για να γνωρίζετε τις ευκαιρίες και τις πιθανότητες που έχετε να πετύχετε τους στόχους σας.
- Δημιουργήστε μαζί ένα σχέδιο δράσης με τα σημεία ενδιαφέροντός σας. Λάβετε υπόψη τον διαθέσιμο χρόνο τον δικό σας και του καθοδηγητή.
- Εστιάστε στη συζήτηση και αξιοποίηση του διαθέσιμου χρόνου για τα απαραίτητα θέματα, όχι για μικρά θέματα που δεν θα είχαν καμία συνέπεια για την εξέλιξή σας.
- Δείξτε ανοιχτά όταν δεν καταλαβαίνετε κάτι και παραφράστε, ξανασυντάξτε το μήνυμά σας έτσι ώστε να γίνει απόλυτα κατανοητό.
- Μη λέτε ότι καταλάβατε αν στην πραγματικότητα δεν καταλάβατε κάτι.
- Δώστε προσοχή και στη λεκτική και στη μη λεκτική επικοινωνία. Μάθετε να ακούτε προσεκτικά. Μη μιλάτε πολύ, μάθετε να ακούτε.
- Ο καθοδηγητής δεν μπορεί να λύσει προβλήματα αντί για σας, είναι δική σας υποχρέωση.
- Να δέχεστε την κριτική και τα λιγότερο ευνοϊκά σχόλια με προσοχή και όχι με θυμό. Αποσκοπούν στην βελτίωση του έργου σας, δεν είναι απλά επικριτικά.

TIPS for the mentees

- Προσφέρετε στον εαυτό σας περιόδους αξιολόγησης της προόδου σας και ζητήστε ανατροφοδότηση σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- Να κάνετε διευκρινιστικές ερωτήσεις όταν δεν είστε σίγουροι για τον τρόπο που αντληθήκατε τις πληροφορίες / δράσεις.
- Να είστε πρόθυμοι να μάθετε νέα πράγματα, να δείτε από μια άλλη οπτική γωνία και να αποδεχτείτε εποικοδομητική κριτική. Καλύτερα να μάθετε με την βοήθεια του καθοδηγητή.
- Αν δεν είστε εξοικειωμένοι με την χρήση εκπαιδευτικών μέσων, επιμείνετε να σας διευκολύνει ο καθοδηγητής σας.
- Ακόμη κι αν ο καθοδηγητής σας είναι εκεί για να σας βοηθήσει, εσείς είστε ο μοναδικός υπεύθυνος για την θετική σας εξέλιξη.
- Αν χρειαστεί να επαναπρογραμματίσετε μια συνάντηση με τον καθοδηγητή, κάντε το εγκαίρως ώστε να μην αναστατώσετε το πρόγραμμα του καθοδηγητή σας.
- Δείξτε ότι εκτιμάτε το έργο του καθοδηγητή σας. Θα είναι μια καλή επιβράβευση για εκείνον.
- Οι μεταξύ σας συζητήσεις και αναλύσεις πρέπει να είναι εμπιστευτικές.
- Μην εξακαταλείπετε τη συνεργασία με τον καθοδηγητή, ακόμη κι αν εκείνος επικρίνει την απόδοσή σας. Θεωρήστε το ως ένα βήμα μπροστά γιατί θα γνωρίζετε τι πρέπει να βελτιώσετε.
- Αν χρησιμοποιείτε ηλεκτρονική αλληλογραφία για τις επαφές σας, απαντήστε στα μηνύματα, αν χρησιμοποιείτε το τηλέφωνο φροντίστε να απαντάτε στις κλήσεις ή να τον καλείτε όσο το δυνατόν γρηγορότερα.
- Η σχέση σας με τον καθοδηγητή πρέπει να βασίζεται στην ειλικρίνεια.
- Ακόμη κι αν στην αρχή περιμένετε τη συμβουλή του καθοδηγητή για να κάνετε κάτι, με το χρόνο θα μάθετε να παίρνετε πρωτοβουλία και να κάνετε τις δικές σας επιλογές.
- Μάθετε να μαθαίνετε από κάθε συνάδελφο, να τους παρατηρείτε και να αξιολογείτε την ποιότητα της απόδοσής του. Μάθετε τις ρουτίνες και τις διαδικασίες που ακολουθούνται μέσα στο σχολείο.
- "Εντοπίστε" τα όριά σας και τα δυνατά σας σημεία και συζητήστε τα με τον καθοδηγητή σας κατά περίπτωση.
- Να θυμάστε ότι εσείς, και όχι ο καθοδηγητής, είστε υπεύθυνος για την προσωπική σας εξέλιξη.

- Να θυμάστε τον τριπλό κανόνα: να σέβεστε, να είστε υπεύθυνοι και έτοιμοι για δράση.
- Ενημερώστε τον διευθυντή του σχολείου για την πορεία του προγράμματος καθοδήγησης και για τα οφέλη που αποκομίζατε ως άτομο.
- Ακόμη κι αν η μεντορική σχέση σας έδωσε θάρρος και εμπιστοσύνη και ικανοποίηση, να γνωρίζετε ότι θα πρέπει να λάβει τέλος.
- Μην βάλετε τον καθοδηγητή σας στη δύσκολη θέση να ανταποκριθεί στις δικές σας υποχρεώσεις και μην περιμένετε να σας υποκαταστήσει στα τρέχοντα καθήκοντά σας.
- Κανένας δεν σας ζητάει να γίνετε αντίγραφο του καθοδηγητή σας. Χρησιμοποιήστε τον μόνο ως πηγή μάθησης, όχι ως μοντέλο προς αντιγραφή.
- Αν θεωρείτε ότι όσα λέει ο καθοδηγητής δεν σας ταιριάζουν, μπορείτε να ακολουθήσετε τις δικές σας ιδέες. Ο καθοδηγητής είναι κι αυτός άνθρωπος, με τα δικά του δυνατά σημεία αλλά και όρια.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Το σημαντικότερο πράγμα είναι να είστε ανοιχτοί στην υποστήριξη και στις προτάσεις του καθοδηγητή σας. Αν δεν είστε ανοιχτοί σε αλλαγές, η διαδικασία μάλλον δεν θα είναι θετική.

Πέρα από αυτό, όταν φτάνουμε σε ένα καινούργιο περιβάλλον κάθε πληροφορία είναι χρήσιμη για να βελτιώσουμε την ένταξή μας και να έχουμε καλύτερα αποτελέσματα.

Η σχέση με τον καθοδηγητή πρέπει να είναι ανοιχτή, συμπονετική και θετική. Με αυτό τον τρόπο, είναι σημαντικό να δίνεις και να παίρνεις ανατροφοδότηση.

Επίσης έχει σημασία να είστε ειλικρινείς καθόλη τη διαδικασία. Αν, κάποια στιγμή, αισθανθείτε υπερφορτωμένος και δεν έχετε όσο χρόνο θα θέλατε για τις δραστηριότητες καθοδήγησης, πρέπει να ενημερώσετε τον καθοδηγητή σας.

Τέλος, πρέπει να γνωρίζετε ότι είστε ένα σημαντικό κομμάτι της διαδικασίας: αν έχετε προτάσεις ή νέες ιδέες για τις δραστηριότητες, πρέπει να τις μοιραστείτε με τον καθοδηγητή σας και ακόμη με τον σύμβουλό σας ή με την διεύθυνση του σχολείου.

Μαρτυρίες

Αυτές οι μαρτυρίες συλλέχθηκαν από τους καθοδηγητές και καθοδηγούμενους που συμμετείχαν στη δοκιμαστική φάση του μοντέλου καθοδήγησης κατά το σχολικό έτος 2016/2107.

Καθοδηγητές	Καθοδηγούμενοι
Grażyna, Πολωνία: “Η μεντορική σχέση είναι χρονοβόρα, αλλά ταυτόχρονα οφέλιμη και για τα δύο μέρη. Συμβάλει στις διαπροσωπικές σχέσεις, την αυτοεξέλιξη και δίνει περισσότερη προσοχή στα προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει ο νέος καθηγητής στο σχολείο. Ο καθοδηγητής και ο καθοδηγούμενος γίνονται πιο δημιουργικοί”.	Marta, Πολωνία: “Η καθοδήγηση είναι πολύ σημαντική για τους καθηγητές που μόλις ξεκινούν την πρώτη τους δουλειά. Μπορούν να βασιστούν στην υποστήριξη του καθοδηγητή για τη λήψη αποφάσεων, την ανάλυση των πεπραγμένων, την ενίσχυση των δυνατών σημείων και την μείωση των αδυναμιών”.
Sylwia, Πολωνία: “Ανακάλυψα ότι έχω απαιτήσεις από το νέο καθηγητή, αλλά πρέπει να έχω απαιτήσεις κι από τον εαυτό μου”.	Kinga, Πολωνία: “Η καθοδήγηση είναι μια σημαντική μορφή εποστήριξης και μάθησης. Βοηθάει στο να δούμε τις δυσκολίες στη δουλειά από μια απόσταση. Είμαι πεπεισμένη ότι παρά τις δυσκολίες, αγαπώ τη δουλειά μου. Συνειδητοποίησα ότι τα δικά μου προβλήματα είναι τα ίδια με των συναδέλφων μου, και χάρη σε αυτή τη συνεργασία, την υποστήριξη και τις συζητήσεις, μπορούμε να βοηθήσουμε τους εαυτούς μας και να βρούμε λύσεις από κοινού”.
Ένας καθοδηγητής, Ρουμανία: “σε αυτή τη δοκιμαστική φάση συνειδητοποίησα ότι η καθοδήγηση είναι εξαιρετικά σημαντική γιατί σε κάνει να δεις με άλλα μάτια πράγματα ήδη γνωστά και δοκιμασμένα και να	Ένας καθοδηγούμενος, Ρουμανία: “Οι δραστηριότητες με τον καθοδηγητή ήταν πολύ χρήσιμες για μένα. Χάρη στην ευκαιρία που μου δόθηκε, έμαθα πολλά πρακτικά και οφέλιμα πράγματα για την καριέρα του

Testimonies

κατανοήσεις την προσέγγιση της αρχής μιας διδακτικής καριέρας”.	καθηγητή. Η θερμή και η αγάπη που εισέπραξα όλη αυτή την περίοδο από τον καθοδηγητή μου αλλά και από τους συναδέλφους μου με έκανε να θέλω να συνεχίσω το μονοπάτι που διάλεξα στην εκπαίδευση”.
Ένας καθοδηγητής, Ρουμανία: “η καθοδήγηση με ενθάρρυνε να παραμείνω διαθέσιμος σε όσους χρειάζονται υποστήριξη στην αρχή της διδακτικής τους καριέρας. Η καθοδηγούμενη ήταν ανοιχτή, επιθυμούσε να τα κάνει όλα καλύτερα και πιο αποτελεσματικά, χάρηκε τη συνεργασία μας, μοιράστηκε εμπειρίες, γνώσεις, υλικά και πολλή αγάπη. Μέσα από τη συνεργασία μας, παρατηρήσαμε ορατή πρόοδο στην ποιότητα της εκπαιδευτικής δράσης της καθοδηγούμενης”.	Daniela, Ρουμανία: “για μένα, η καθοδήγηση ήταν και παραμένει μια θαυμάσια εμπειρία, η οποία άλλαξε τον τρόπο σκέψης μου για τις σχολικές δραστηριότητες, για τις μαθητικές δραστηριότητες, με δίδαξε να ακολουθήσω άλλη στάση, να σκέφτομαι θετικά, να λύνω προβλήματα που εμφανίζονται, να σέβομαι για να με σέβονται”.
Dana, Ρουμανία: “η εμπειρία της καθοδήγησης ήταν κάτι παραπάνω από μία συνεργασία, ήταν η ένωση των ψυχών που συνέθεσε μια ανοιχτή συνεργασία, με βάση τον σεβασμό και την κατανόηση, με σκοπό την επιμόρφωση και τον εξοπλισμό του καθηγητή – που αποτελεί την πιο σημαντική δουλειά για την κοινωνία”.	Teolinda, Πορτογαλία: “η υποστήριξη, ο προσανατολισμός και η βοήθεια είναι τα βασικά οφέλη που αποκόμισα από τη συνεργασία μου με τον καθοδηγητή. Έμαθα ότι είναι εύκολο να ενταχθώ σε μια ομάδα. Η θετική μου στάση και η καλή συνεργασία επηρεάστηκαν από την καθοδηγήτριά μου, η οποία μου έδωσε καλά παραδείγματα συνεργατικότητας, επικοινωνίας και αποτελεσματικότητας. Χαίρομαι πραγματικά που συμμετείχα σε αυτό το πρόγραμμα. Αισθάνομαι πλήρως ενταγμένη στο σχολείο μου και εισέπραξα αγάπη και σεβασμό από την καθοδηγήτριά , τους συναδέλφους και το λοιπό προσωπικό του σχολείου.”

Testimonies

António, Πορτογαλία: "Αυτό το πρόγραμμα είναι πολύ σημαντικό, βασικά σε δυο σημεία:

- 1- Όταν ο καθηγητής έχει ολιγόχρονη διδακτική εμπειρία, για να κατανοήσει τους κανόνες του σχολείου στο σύνολό τους
- 2- Όταν ο καθηγητής είναι νέος στο σχολείο, για να εξοικειωθεί με το συγκεκριμένο εργασιακό περιβάλλον."

Περιπτώσιολογικές μελέτες

Οι εταίροι από την Ελλάδα και την Πορτογαλία μοιράζονται ενδιαφέρουσες περιπτώσιολογικές μελέτες ως παραδείγματα καλής πρακτικής:

Ελλάδα:

1. Όλοι οι καθηγητές συμμετέχουν

Οι μαθητές των Επαγγελματικών Λυκείων στην Ελλάδα θεωρούνται μαθητές «δεύτερης κλάσης». Αυτό τους κάνει λιγότερο συνεργάσιμους μέσα στην αίθουσα και συνήθως κάνουν φασαρία και μιλούν μεταξύ τους. Ένας μαθηματικός, νέος καθηγητής στο 1ο ΕΠΑΛ Μακρακώμης, βρέθηκε σε πραγματικά δεινή θέση. Μία έμπειρη καθοδηγήτρια προσφέρθηκε να τον βοηθήσει. Πήρε την πρωτοβουλία να μιλήσει σε όλο το σύλλογο διδασκόντων για αυτό το γενικότερο πρόβλημα. Στη συνέχεια κάθε καθηγητής συμφώνησε να είναι λιγότερο ανεκτικός με τέτοιου είδους συμπεριφοράς και αυτό ήταν πράγματι αποτελεσματικό. Ο καθοδηγούμενος ομολόγησε ότι μετά από αυτό τα πράγματα έγιναν καλύτερα.

2. Περισσότερο πρακτικά μαθήματα

Ένας καθοδηγούμενος δεν μπορούσε να κάνει το μάθημά του πιο ελκυστικό. Οι μαθητές του δεν αγαπούσαν τα μαθηματικά καθόλου αφού πίστευαν ότι δεν θα τους χρησίμευαν στην μελλοντική ζωή τους. Συζήτησε το πρόβλημα με τον καθοδηγητή. Την επόμενη μέρα, μπήκαν στην αίθουσα μαζί. Αφού ο καθοδηγητής γνώριζε ότι οι γονείς των μαθητών ήταν αγρότες, πρότεινε στους μαθητές να μάθουν ένα τρόπο να μτρήσουν τη γη τους! Αυτό ήταν πολύ αποτελεσματικό και όλοι ενθουσιάστηκαν. Ήταν ένα καλό παράδειγμα συνδιδασκαλίας καθοδηγητή – καθοδηγούμενου.

Πορτογαλία:

Σε αυτή την περίπτωση, η καθοδηγήτρια είναι καθηγήτρια Γυμνασίου και οι δυο καθοδηγούμενες διδάσκουν Αγγλικά σε μαθητές Γυμνασίου. Η καθοδηγήτρια βοηθάει τους νέους καθηγητές στην ένταξή τους, καθώς είναι νέοι στο σχολείο, δείχνοντάς τους νέες μεθόδους μέσω συνδιδασκαλίας. Από την άλλη πλευρά, οι

καθοδηγούμενες βοηθούν με τη σειρά τους την καθοδηγήτρια να βελτιώσει τα Αγγλικά της. Πέρα από την συνδιδασκαλία, ανέπτυξαν κάποιες δραστηριότητες στο σχολείο. Την ημέρα του Halloween (31 Οκτωβρίου) μοίρασαν στους μαθητές και στους κηδεμόνες τους μικρά σακουλάκια με καραμέλες για να τους ενημερώσουν για το πρόγραμμα καθοδήγησης. Στο πλαίσιο της συνεργασίας των τριών καθηγητριών, υλοποιήθηκαν και άλλες δραστηριότητες στο σχολείο, όπως η Ημέρα της Επιστήμης (με έμφαση στην ειρήνη και την πρόοδο). Προετοίμασαν μια μικρή έκθεση με επιστημονικές εμπειρίες και ζωγραφιές των μαθητών. Τα Χριστούγεννα επίσης συνεργάστηκαν και συγκέντρωσαν έργα μαθητών. Η τελευταία δραστηριότητα σχετιζόταν με την δημιουργικότητα και χρησιμοποίησαν ορισμένα υλικά από την Εργαλειοθήκη MENTOR. Μπορείτε να δείτε την μαρτυρία της καθοδηγήτριας παρακάτω. Επίσης ήθελε να μοιραστεί και κάποιες φωτογραφίες από τις δραστηριότητες με τις καθοηγούμενες.

“Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, από τον Σεπτέμβριο του 2016, οι καθηγήτριες συμμετείχαν στη δοκιμαστική Φάση Εφαρμογής της Καθοδήγησης. Συμμετείχαν εθελοντικά και υπέγραψαν σύμφωνο συνεργασίας.

Για να διευκολυνθεί η εφαρμογή, οι εταίροι που εκπροσωπούσαν το Πανεπιστήμιο ISCTE-IUL μας έδωσαν το υποστηρικτικό υλικό. Επίσης, όρισαν ως σύμβουλό μας την κυρία Mariana Mendonça, από το ISCTE-IUL, με έδρα τη Λισαβόνα.

Με τη γενική συμφωνία, ο καθένας ανέλαβε τον ρόλο του και τις ευθύνες του: το σχολείο, οι καθοδηγητές, οι καθοδηγούμενοι, οι εταίροι, η διεύθυνση του σχολείου και ο σύμβουλος.

Οργανώσαμε συναντήσεις κάθε δύο εβδομάδες, διάρκειας μιας ώρας, ανάμεσα στον καθοδηγητή και στους καθοδηγούμενους και, κάθε φορά που χρειαζόταν, με την διεύθυνση του σχολείου. Υπήρχε επαφή πρόσωπο με πρόσωπο και επικοινωνία μέσω email, κινητού τηλεφώνου και, σε άλλες περιπτώσεις, κατά τη διάρκεια των σχολικών διαλειμμάτων.

Η σχολική διεύθυνση διευκόλυνε τη διαδικασία και παρακολουθούσε την εξέλιξη της μεντορικής σχέσης. Βοήθησε τον καθοδηγητή και τους καθοδηγούμενους στην εφαρμογή του προγράμματος και έγιναν συναντήσεις με σκοπό τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων.

Όλα τα επιτεύγματα ήταν αποτέλεσμα μιας δυνατής επιμονής και συνεργασίας των καθηγητών που συμμετείχαν. Τα περιεχόμενα των συναντήσεων μεταξύ καθοδηγητών και καθοδηγούμενων είχαν να κάνουν με τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων συνεργασίας.

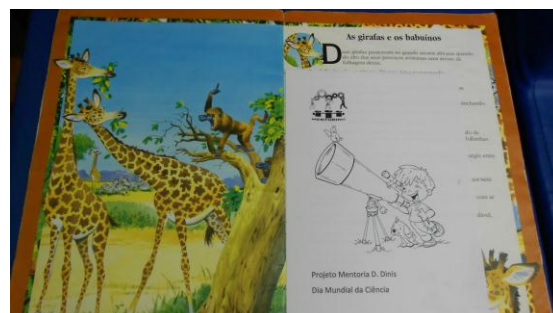
Case studies

**1^η εκδήλωση – Halloween, 31
Οκτωβρίου 2016**

Εκθέματα: Ευαισθητοποίηση
μέσα στο σχολείο

Σακουλάκια που
χρησιμοποιήθηκαν στο Halloween.
Διάχυση του προγράμματος Mentoring
στους γονείς

Ομαδικό έργο – Ημέρα
Επιστήμης (Ειρήνη και Ανάπτυξη)

Halloween – Αφίσα στον
τοίχο

**2^η εκδήλωση – Ημέρα Επιστήμης
(Ειρήνη και Ανάπτυξη), 5 Νοεμβρίου
2016**

Case studies

Έργα μαθητών (Ημέρα Επιστήμης)

3^η Εκδήλωση – Ημέρα Χριστουγέννων,
16 Δεκεμβρίου 2016

Ομαδικό έργο – Ημέρα Χριστουγέννων

Ομαδικό έργο-“ Οι παλάμες των μαθητών σε χαρτί. Το μήνυμα των Χριστουγέννων είναι να δώσουμε τα χέρια”!

4^η εκδήλωση - Δημιουργικότητα

“Η δημιουργικότητα είναι η ευφύια που διασκεδάζει” Αϊνστάιν

Συμπερασματικά, τα παρόμοια στυλ εργασίας και μάθησης συνέβαλαν στον αμοιβαίο ενθουσιασμό. Η ταύτιση των ενδιαφερόντων έκανε ευκολότερη την ένωση. Τα θέματα είχαν να κάνουν με τις ανάγκες των καθοδηγούμενων, τους κανονισμούς του σχολείου και την αρχειοθέτηση των εγγράφων, τις τελετές, τον σχεδιασμό μαθημάτων, την διαχείριση της τάξης, την αξιολόγηση των μαθητών και καινοτόμες διδακτικές μεθόδους, όπως η συνδιδασκαλία.

Η μεντορική σχέση ήταν ανταποδοτική, δυναμική και αντανakλαστική. Πιστεύω ότι ο καθοδηγητής και οι καθοδηγούμενοι νιώθουν μεγαλύτερη ικανοποίηση και ώθηση από πριν.

Η τακτική επικοινωνία, οι τυπικές και άτυπες συναντήσεις συνέβαλαν στην υποστήριξη, την φιλία και την αύξηση των γνώσεων και του καθοδηγητή και των καθοδηγούμενων. Οι συχνές επαφές αύξησαν την εμπιστοσύνη, την συνοχή της δουλειάς και την εξέλιξη των μαθητών μέσα στο σχολείο!

Το πρόγραμμα καθοδήγησης είναι επιτυχές και αποτελεί καλή στρατηγική για την ενίσχυση της κοινωνικής, προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης των καθηγητών.”

Καθοδηγήτρια Lurdes, Πορτογαλία